

Asia: STM070:00/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta sekä 20 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

Henkilöstön mitoittaminen

Vastaako esitysluonnoksessa ehdotettu määrittely mitoittukseen laskettavista henkilöstöryhmistä asiakkaiden ja toiminnan tarpeita?

-

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että henkilöstön työnjakoa selkiytetään muun muassa tukipalvelujen osalta. Onko esitysluonnoksessa ehdotettu työnjako välittömän asiakastyön ja välillisen tukipalvelutyön osalta asianmukainen vai olisiko sitä tarpeen muuttaa jollakin tavoin?

-

Kertooko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus luotettavalla tavalla mitoituksen toteutumisesta?

-

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus mielestänne käytännössä toimiva?

-

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu siirtymäaika näkemyksenne mukaan sopiva 0,7 mitoituksen toteuttamiseen?

-

Miten riittävä henkilöstön saatavuus voidaan turvata?

Lausuttavana oleva luonnos hallituksen esitykseksi liittyy erityisesti työvoiman saatavuuteen vanhustyössä. Suomen Kuntoutusyritykset ry edustaa kuntoutusalan yrittäjiä ja yrityksiä. Haluamme tuoda keskusteluun mukaan työnjaon näkökulman. Jäsenistöömme kuuluvat yritykset ja yrittäjät työllistävät fysio-, toiminta-, puhe-, psyko- ja ravitsemusterapeutteja.

Palvelurakenteessamme on vikaa ja korjausliikkeitä on tehtävä. Ratkaisu ei välttämättä löydy lisäpanostuksista. Tämän vuoden syyskuussa julkaistun Kunnallisanon kehittämissäätiön raportin mukaan nykyinen hoitajamäärä riittäisi tulevaisuudessakin, jos ikäihmisten kuntoutukseen panostettaisiin huomattavasti nykyistä enemmän. Ikäihmisten palvelutarve kasvaa räjähdysmäisesti eikä yhteiskuntamme varat tule riittämään, ellei jotain tehdä. Suomen Kuntoutusyritykset tarjoavat ratkaisuksi panostamisen ennaltaehkäisyyn.

Kuntoutus on yksi tehokkaimmista keinoista nostaa väestön työllisyysastetta ja pitää ihmiset kunnossa. Hyvinvointiyhteiskunnan kestävyys edellyttää, että huomattavasti isompi osa nyt työelämän ulkopuolella olevista työllistyy ja osatyökykyiset pystyvät jatkamaan työssä. Kuntoutuksella pystytään myös vähentämään ikääntyneen väestön kallista hoidon ja hoivan tarvetta tai laskemaan tarvittavan hoidon ja hoivan intensiteettiä. Kuntoutusta tarvitaankin ikään katsomatta, myös hoidon ja hoivan rinnalla.

Avainsanoja erityisesti työikäisten toimintakyvyn turvaamisessa ovat oikea-aikaisuus ja ripeä hoitoon pääsy. Fysioterapeutin suoravastaanotosta on jo nyt hyviä kokemuksia. Se on akuuttivastaanottotoimintaa, jossa tuki- ja liikuntaelinoireinen asiakas voi hakeutua suoraan fysioterapeutin tutkimukseen ja ohjaukseen, joko omatoimisesti oireiden perusteella tai perusterveyden-huollon ohjauksen kautta. Suoravastaanotto ei tietenkään rajoitu ainoastaan työfysioterapiaan. Toimivista hoitopoluista hyötyvät kaikki ryhmät.

Palvelurakenteestamme puuttuu systemaattinen kuntoutus. Raskas hoito ja ennaltaehkäisevät toimet on tähän saakka niputettu samaan. Hallitusohjelmassa on kirjaus sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten työnjaon uudistamisesta. Työnjaon uudistaminen yhdessä tarvittavan mitoituksen kanssa on lääke hoidon saatavuuden parantamiseen ja työntekijäpulaan.

Lisääntyneeseen palvelutarpeeseen vastaamisen lisäksi tulevaisuutta on ennakoitava, jotta kuntalaisten hoitoisuus ei kasva samaa tahtia väestön ikääntymisen kanssa. Väestön ikääntyminen on väistämätöntä, mutta hoitoisuuden kasvaminen puolestaan ei ole. Hoitajamitoituksella pyritään vastaamaan nyt kasvavaan hoitoisuustarpeeseen, mutta yhtä tärkeää ellei tärkeämpää on sekä inhimillisistä että taloudellisista syistä pyrkiä myös pienentämään tulevan väestön hoitoisuutta. Kuntoutukseen ja toimintakyvyn ylläpitoon nyt tehdyt panostukset näkyvät pienempänä hoitoisuusasteena tulevaisuudessa. Kuntoutus ei ole toki ainoa tekijä, jolla kansalaisten toimintakykyä voidaan lisätä ja sitä kautta hoitoisuutta pienentää, mutta kuntoutuksen vaikutukset ovat tutkittuja, näyttöön perustuvia ja sillä voidaan saavuttaa pienellä panoksella suuri vaikutus.

Henkilöstömitoituksen korjaaminen onkin syyn hoitamisen sijaan enemmän oireen hoitamista. Oireilu onkin aina hoidettava, mutta vain oireen uusiutumisen ehkäisemisellä päästään parhaaseen lopputulokseen.

Toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) kansallinen arviointi- ja seurantamittaristo

Mitä RAI:n käyttöön otossa tulee ottaa huomioon?

-

Miten näkemyksenne mukaan RAI-järjestelmän kautta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää palvelujen järjestämisessä ja/tai tuotannossa?

-

Sisältyykö RAI:n käyttöön joitakin riskejä tai haasteita?

-

Onko mielestänne olemassa jokin muu / joitakin muita mittaristoja, jotka vastaisivat asiakkaiden toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) arviointiin ja seurantaan paremmin kuin RAI-mittaristo?

-

Muita huomioita

Mitä muuta haluatte tuoda esiin?

-

Järvi Hanna-Kaisa
Suomen Kuntoutusyritykset ry - Suomen Kuntoutusyritykset ry